

Handleiding ENLEB Nulmeting Vlaanderen

Inleiding

De nulmeting is bedoeld om inzicht te geven in de bevolkingsopbouw, het woningtype, energieverbruik en bewustzijn van bewoners in een gemeente. Naar aanleiding van de nulmeting kan een aanpak vastgesteld worden om de energietransitie te versnellen en het woningcomfort te verhogen.

De nulmeting is gemaakt in een PowerPoint formaat omdat op deze manier de relevante informatie over de gemeente gemakkelijk overgedragen kan worden doormiddel van een presentatie. Het is aan de maker van de nulmeting om deze presentatie vorm te geven met behulp van het sjabloon. De maker van de nulmeting moet dus zelf kiezen welke informatie relevant is, welke niet, en waar de presentatie nog aangevuld kan worden met extra gegevens en eigen inzichten. Afhankelijk van het publiek is het belangrijk om de presentatie zo beknopt mogelijk te houden. Dit om een “informatie-overload” te voorkomen.

Nulmeting Sjabloon

In deze handleiding wordt beschreven hoe men een nulmeting maakt met behulp van de bestanden *Nulmeting Sjabloon Vlaanderen* en de *Grafiekgenerator Nulmeting Vlaanderen*. Behalve deze twee bestanden worden verschillende websites gebruikt om de informatie over de gemeente te achterhalen. Deze staan in de slide notes van het sjabloon en zijn in deze handleiding terug te vinden onder het kopje bronnen en links. Grafieken worden van websites in de presentatie geplaatst met behulp van een snipping tool. Als u niet bekend bent met dit programma kunt u daar onder het kopje bronnen en links meer over vinden.

Buiten de aangereikte websites en bestanden is het belangrijk dat u, als maker van de nulmeting, deze aanvult met extra informatie en eigen inzichten waar nodig. In het sjabloon wordt de gemeente Vorselaar als voorbeeld gebruikt, het is natuurlijk de bedoeling dat alle relevante gegevens aangepast worden naar gegevens over de gemeente waarvan u een nulmeting maakt.

Demografisch

In het eerste deel van de Nulmeting wordt informatie gegeven over geslacht, leeftijd, huishoudensgrootte, herkomst en bevolkingsgroei in de gemeente. Maak hiervoor gebruik van [Statistieken Vlaanderen](#) en [Provincies in cijfers](#). Om de grafieken naar de presentatie te kopiëren is gebruik gemaakt van een snipping tool. De grafieken worden telkens voorzien van een commentaar in de bijbehorende textboxes.

Sociaal

Het sociale gedeelte van de nulmeting bestaat uit informatie over de opleiding, het woningeigendom, geschiedenis m.b.t. verduurzaming, relatie van bewoners met de gemeente, sterktes, zwaktes, kansen, bedreigingen, en bestaande projecten op het gebied van verduurzaming. Voor de slide over het opleidingsniveau is gebruik gemaakt van data over onderwijs uit de [Census 2011](#). Deze data is vervolgens gevisualiseerd met behulp van de Grafiekgenerator Vlaanderen. Voor de slides ‘woningeigendom’ en ‘verduurzaming in Vorselaar’ moet u als maker van de nulmeting inhoudelijk onderzoek doen en uw eigen inzichten over de gemeente gebruiken. Voor de slide over huidige

projecten in de gemeente worden ook verschillende relevante projecten op het gebied van duurzaamheid in de gemeente uitgelicht. Pas hierbij op met het maken van reclame voor commerciële partijen.

Financieel

Het financiële gedeelte van de nulmeting geeft informatie over het inkomen, betalingsmoeilijkheden van energierekeningen of hypotheekbetalingen, de prijs van woningen in de gemeente en de beschikbare subsidies voor verduurzamende maatregelen. De grafieken komen van [Provincies in cijfers](#) en [Statistieken Vlaanderen](#). Verdere instructies over waar de betreffende grafieken te vinden zijn staan in de slide notes van de bijbehorende slides. Het is belangrijk dat u zich wegwijs maakt met de website Provincies in cijfers om te begrijpen hoe bepaalde grafieken opgehaald kunnen worden en hoe de datapunten en opmaak gewijzigd kan worden. Zo kan u bijvoorbeeld in de databank cijfers over het percentage kredietnemers met minstens een achterstallig hypothecair krediet vinden. Vervolgens moet u via de wijzig knop (het potlood) de gewenste gemeente en de gewenste gebiedsvergelijking selecteren. Daarna kunt u onderaan kiezen uit welke jaartallen u de cijfers wilt weergeven. Als laatste kiest u links welke weergave u wilt gebruiken. Ook is het nog mogelijk om de grafiek een gepersonaliseerde opmaak te geven met behulp van de opmaakinstellingen. Als u de gewenste grafiek heeft gemaakt kunt u deze weer naar de presentatie kopiëren met behulp van de snipping tool. De lijst van beschikbare subsidies, leningen en overige financiële voordelen is samengesteld met informatie van de [Premiezoeker](#) en [Energiesparen](#). Hierbij is telkens de naam van de premie aangegeven en de maatregelen waarvoor de premie geldt.

Woningtype

Het gedeelte van de nulmeting over woningtypes geeft informatie over de bouwkundige staat, het bouwjaar, energielabels, warmtelekken, bestaande maatregelen en het renovatiepotentieel. Over het bouwjaar en woningtype van de woningen in de gemeente zijn gegevens beschikbaar bij [Statistieken Vlaanderen](#) en [Provincies in cijfers](#). Deze grafieken kunnen naar de presentatie gekopieerd worden met de snipping tool.

Over de EPC-labels van woningen in de gemeente zijn gegevens te vinden op [Statistieken Vlaanderen](#). Echter is het belangrijk om te weten over wat voor woningen het gaat om te kunnen beslissen of het gemiddelde EPC-label hoog of laag is. Voor de slides over de bouwkundige staat, warmtelekken en het renovatiepotentieel moet u verder onderzoek doen naar de woningen in de gemeente. Om het [renovatiepotentieel in kaart](#) te brengen hebben VITO, Energyville, en het vroegere Eandis en Infrac een tool ontwikkeld voor gemeentes.

Energieverbruik

In het gedeelte over energieverbruik wordt informatie gegeven over het huidige energieverbruik, de huidige CO2 uitstoot, de huidige opwekking van groene energie en de potentie voor extra opwekking van groene energie in de gemeente. Hiervoor worden gegevens van [Provincies in cijfers](#), [Statistieken Vlaanderen](#), [Geopunt](#) en de [Zonnekaart](#) gebruikt. Om de grafiek over het energieverbruik per huishouden te maken wordt een tabel gemaakt in Provincies in cijfers met het energieverbruik van huishoudens en het aantal particuliere huishoudens per jaar. In de Grafiekgenerator Vlaanderen kan deze tabel dan omgevormd worden tot een grafiek.

De kaarten over groene energie komen van [Geopunt](#). Deze zijn telkens naar de presentatie gekopieerd met behulp van de snipping tool. Ook de legenda is naar de presentatie gekopieerd met behulp van de snipping tool. Op Geopunt wordt steeds de basiskaart - GRB als achtergrond gebruikt omdat deze goed de gemeentelijke grenzen aangeeft. De locatie van de voorgrondkaarten is steeds te vinden in de slide note. Op de kaart kunnen met een kruisje eventuele interessante plekken gemarkeerd worden. In Vorselaar is dat de locatie van de voorbeeldwoning.

De grafieken over energieverbruik en CO-2 uitstoot komen uit de databank van [Provincies in cijfers](#). Deze zijn zelf samen te stellen door alle soorten energieverbruik of CO-2 uitstoot aan te vinken, een gemeente te kiezen, alleen het meest recente jaar aan te vinken en een taartgrafiekweergave te selecteren. Bij opmaakinstellingen kan een kleurenschema geselecteerd worden en de knop toon labels kan gebruikt worden om datalabels of namen te tonen. De grafiek en legenda kunnen naar de presentatie gekopieerd worden met behulp van de snipping tool.

Awareness

Voor dit onderdeel wordt onderzoek gedaan naar het inzicht wat mensen hebben op het gebied van duurzaamheid en waar ze zich bevinden op de weg naar energieneutraal wonen. Hiervoor moet vooral inhoudelijk en inzichtelijk onderzoek gedaan worden naar de bewoners van een gemeente. Verder zijn er op [Statistieken Vlaanderen](#) een aantal onderzoeksresultaten bekend gemaakt van surveyvragen over wonen en de woonomgeving. Deze zijn te vinden bij wonen en woonomgeving>surveyvragen Deze cijfers en grafieken zijn weer naar de

Samenvatting

In de laatste slides kan een overzicht gemaakt worden van de meest belangrijke of relevante resultaten van de nulmeting. Verder is er ruimte voor een tijdlijn waarop het verdere verloop van het project weergegeven kan worden.

De nulmeting werd ontwikkeld door ©Universiteit Maastricht voor het Energieneutraal Levensloopbestendig Bouwen (ENLEB) project in 2018.

Bronnen en Links

Snipping Tool

- [Windows](#)
- [Mac](#)

Census 2011

- http://www.census2011.be/download/downloads_nl.html

Geopunt

- <http://www.geopunt.be/>

Provincies in Cijfers

- Databank: <https://provincies.incijfers.be/databank>
- Dashboard: <https://provincies.incijfers.be/dashboard>

Statistieken Vlaanderen

- Structuur van de bevolking:
<http://statistieken.vlaanderen.be/QvAJAXZfc/notoolbar.htm?document=SVR%2F5V-Demografie-Stand-Bevolking.qvw&host=QVS%40cww100154&anonymous=true>
- Gemeente- en Stadsmonitor:
<http://statistieken.vlaanderen.be/QvAJAXZfc/notoolbar.htm?document=ABB%2FABB%20-%20GSM.qvw&host=QVS%40cww100154&anonymous=true>
- Structuur Private Huishoudens:
<http://statistieken.vlaanderen.be/QvAJAXZfc/notoolbar.htm?document=SVR%2F5V-Demografie-Private-Huishoudens.qvw&host=QVS%40cww100154&anonymous=true>

Subsidies, Leningen en financiële voordelen

- Subsidiemodule: www.Energiesparen.be/subsidies/subsidiemodule
- Premiezoeker: www.premiezoeker.be

Renovatiepotentieel

- Zet je woning op de kaart: <https://eandis.zetjewoningopdekaart.be/>
- Cityportal: <https://www.energyville.be/onderzoek/city-portal-uw-gebouwarchief>

Zonnekaart

- Potentie voor zonnepanelen op daken: <https://apps.energiesparen.be/zonnekaart>